

Doktorica Tatjana Blažeković - legenda hrvatskoga školskog knjižničarstva

Veronika Čelić-Tica, prof.

Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu
Hrvatski zavod za knjižničarstvo
vcelic@nsk.hr

*Legenda – koji je izvanredno važan,
povijesno znamenit, vrijedan pamćenja*

Hrvatski enciklopedijski rječnik. Novi Liber: Zagreb, 2002.

Sažetak

Cilj ovog teksta je predstaviti gospođu Tatjanu Blažeković sa školskim knjižnicama. Njezin životopis povijesno je bogatstvo proživljenih događanja i na osobnom i na profesionalnom planu. Danas se ponosimo tvrdnjom da je školska knjižnica intelektualno, informacijsko i kulturno središte te da njeguje odgojno-obrazovnu sas-

tavnicu koja ima utjecaj na cjelokupni tjelesni, kognitivni, psihosocijalni, emocionalni i duhovni razvoj učenika. Isto tako rado ćemo kazati da je školska knjižnica u procijepu između zakona, pravilnika i stvarnosti. U vrijeme kada je Tatjana Blažeković pokazala zanimanje za rad školskih knjižnica (1967.), to je bila samo stvarnost. Usredotočit ću se na dio njezina života koji obuhvaća intenzivan rad na unapređivanju rada školskih knjižnica. Ona je prva uočila različitost i posebnost rada školskih knjižnica na sebi svojstven način: stručno i profesionalno. Budući da je bila moja mentorica i uzor, slobodna sam dodati još dvije riječi, toplo i ljudski.

Ključne riječi: Tatjana Blažeković, školska knjižnica.

Doctor Tatjana Blažeković – the Legend of Croatian school librarianship

*Legend – one that is exceptionally important,
of historic significance, worthy of remembrance*

Croatian Encyclopedia Dictionary. Novi Liber: Zagreb, 2002.

Summary

The aim of this paper is to present Mrs. Tatjana Blažeković in the field of her work - with school libraries. The resume of Mrs. Tatjana Blažeković is historic wealth of experienced events, on both personal and professional plan. Today we are proud of a statement that a school library is an intellectual, information and cultural center and that it nourishes educational and up-bringing component which has an influence on the complete physical, cognitive, psychosocial, emotional and spiritual development of pupils. Also, we like to say that a school library is in the gap between laws, rules and reality. During the time when Tatjana Blažeković had shown interest in the activities of school libraries (1967), that was only reality. I will focus on the segment of her life which covers intensive work on improvement of school libraries. She was the first person to perceive the difference and uniqueness of the work of school libraries in her own particular manner: as an expert and a professional. Since she was my mentor and a role model, I will take a liberty to add two words – warm and humane.

Key words: Tatjana Blažeković, school library.

Uvod

Tatjana Blažeković, djevojački Hanžeković, rođena je u Osijeku 1918. godine. Kći je prof. dr. Marijana Hanžekovića, pravnika i ekonomista te profesora književnosti i jezika, koji se bavio gotovo svim područjima ekonomije, osobito financijama, fiskalnim i monetarnim sustavom, bankarstvom, vrijednosnim papirima i burzama. Diplomirala je 1940. godine na zagrebačkom Filozofskom fakultetu na katedri germanistike, a na istom je fakultetu i doktorirala 1957. godine, s disertacijom *Engleska književnost i hrvatska moderna* na anglistici. Nakon završenog studija prvo je vrijeme radila u Narodnoj banci u Beogradu te Hrvatskoj državnoj banci u Zagrebu. Sudjelovala je u NOB-u kao kulturni komesar, a nakon rata radi u Gradskoj knjižnici u Zagrebu.

Najveći dio svog života posvetila je knjižničarstvu, napose školskom knjižničarstvu. U Rijeci radi u Naučnoj biblioteci, sadašnjoj Sveučilišnoj knjižnici, a na riječkoj Pedagoškoj akademiji 1965. osniva studij Školskog knjižničarstva te piše priručnik za školske knjižničare *Biblioteka osnovne škole* i sveučilišni udžbenik *Knjižnica osnovne škole* s prof. Brankom Furlan. Prof. Tatjana Blažeković odgojila je brojne generacije knjižničara kojima i danas njezine metode razumijevanja školskog knjižničarstva olakšavaju svakodnevni rad. Ovo je površan pregled znamenite epohe u školskom knjižničarstvu za koju je zaslužna Tatjana Blažeković.

Gospođa Tatjana Blažeković

Gospođu Tatjanu, tako sam je uvijek zvala, prvi put sam susrela kao mlada studentica *volonterka* u knjižnici na Filozofskom fakultetu, gdje sam radila s poznatom profesoricom – knjižničarkom Jelenom Očak. Bio je to kratak susret. Ostale su mi u pamćenju tople smeđe oči i otvoren osmijeh. Profesionalno smo počele surađivati

mного kasnije, ja kao mlada pripravnica u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu na poslovima stručnog suradnika za školske knjižnice, a gospođa Tatjana kao znanstveni savjetnik na poslijediplomskom studiju u Referalnom centru. Vrlo susretljiva, upoznala me sa svojim dotadašnjim radom na školskim knjižnicama i odmah uvela u svoj svijet knjižničarstva. Vidjelo se da su joj školske knjižnice na srcu, kao i mladi ljudi i njihov odgoj i obrazovanje. Gospođa Tatjana imala je dvoje odrasle djece, Dafnu i Borisa. Iako ih nije često spominjala, dalo se naslutiti da je beskrajno ponosna na njih. Vjerojatno je to utjecalo na njezin stav prema životu, koji je bio optimističan, pozitivan i nadasve otvoren, posebno prema mladim ljudima.

Te 1986. godine počele smo raditi zajedno na tri projektna zadatka: *Standardu za rad školskih knjižnica kao bibliotečno-informacijskih centara odgoja i osnovnog obrazovanja*,¹ *Prikazu poslova i zadataka stručnih suradnika (bibliotekara) razvojne pedagoške službe u osnovnoj školi*² te priručniku *Knjižnica osnovne škole (treće ponovljeno izdanje)*.³ Bili su to za ono vrijeme veliki zadatci koji sigurno, bez obzira na raznovrsne stručnjake koji su se uključivali prema potrebi, ne bi bili realizirani bez gospođe Tatjane.

Njezin autoritet, upornost i argumentiranost otvarali su i vrata onih *najzagriženijih subjekata* kojih uvijek ima i u politici i u struci. Pokušavajući afirmirati dignitet školske knjižnice, a osjećajući marginalizaciju njezina značenja, intenzivno radi na informatizaciji školskih knjižnica. U međuvremenu je u Razvojnoj službi Nacionalne i sveučilišne knjižnice izrađen program preobrazbe školske knjižnice u suvremenu školsku knjižnicu – bibliotečno-informacijski centar (BIC). Iako je bila protiv uvođenja jezičnih akrobacija, posebno u nazive za školske knjižnice, gospođa Tatjana je

¹ Standard za rad školskih knjižnica kao bibliotečno-informacijskih centara u organizacijama odgoja i osnovnog obrazovanja. // Vjesnik bibliotekara Hrvatske 29, 1-4 (1986). 208-217.

² Prikaz popisa poslova i zadataka stručnih suradnika razvojne pedagoške službe. // Delegatski bilten. SIZ odgoja i osnovnog obrazovanja (posebno izdanje), (1986). 191-198.

³ Blažeković, Tatjana; Furlan, Branka. Knjižnica osnovne škole / uredila Veronika Čelić-Tica. Zagreb: Nacionalna i sveučilišna biblioteka, 1993.

znala da bez suvremene školske knjižnice nema ni suvremenoga obrazovnog programa.

Ostvarujući taj projekt, u Hrvatskoj se otvara 9 suvremenih školskih knjižnica. Gospođa Tatjana je proputovala svih 9 regija u Hrvatskoj te ukazivala na nužnost unapređivanja rada školskih knjižnica, u kojima će se odvijati timski rad, stjecati sposobnost samoobrazovanja i trajnog obrazovanja. Potiče edukaciju školskih knjižničara u više segmenata stručnog rada u školskoj knjižnici te sudjeluje i sama predaje u nižu seminara na temu inventarizacije, klasifikacije, katalogizacije i automatizacije školskih knjižnica.

Vlakom, autobusom, zaprežnim kolima, putovale smo *diljem doma*, ukazujući da je knjiga neosporan temelj opstanka i ukupnog napretka pojedinca i društva. Bilo je tu različitih dogodovština. Pamtim jednu. Predvečerje je rata. Putujemo u Osijek s kolegama iz NSK s ciljem da u matičnoj službi Gradske knjižnice održimo predavanje o informatizaciji knjižnica, posebno školskih. Vojna policija (naša) zaustavlja kombi i privodi nas u obližnju policijsku stanicu. Pretražuju nas i traže potvrdu iz Zagreba o cilju našeg putovanja. Gospođa Tatjana je sve to mirno primila, dapače sve nas je nasmijavala, opisujući *rešpekt* policajca koji ju je pregledao. Kada smo pak stigli u Osijek, bili smo na nišanu s druge strane Drave. Umirala sam od straha. *Primate me pod ruku, ne bu se niš dogodilo, sumrak je i ja slabo vidim, pa bute i meni pomogli.* Da, gospođa Tatjana se nije bojala.

Značajni i posljednji veliki projekt je bilo treće ponovljeno i prerađeno izdanje priručnika *Knjižnica osnovne škole*, Tatjane Blažeković i Branke Furlan. Ovdje moram spomenuti i Ivana Mihela, tadašnjeg ravnatelja Nacionalne i sveučilišne biblioteke, bez čije pomoći ponovljenog izdanja sigurno ne bi bilo. On je posebno volio Tatjanu Blažeković, cijenio njezino znanje i poštivao njezin rad. Mnogo uglednih ljudi je željelo surađivati s gospođom Tatjanom. Među njima je bio i književni kritičar i pjesnik, knjižničar Anđelko Novaković, recenzent spomenutog priručnika, koji je napisao: *Knjižnica osnovne škole, autorica Tatjane Blažeković i Branke Furlan je početnica za uče-*

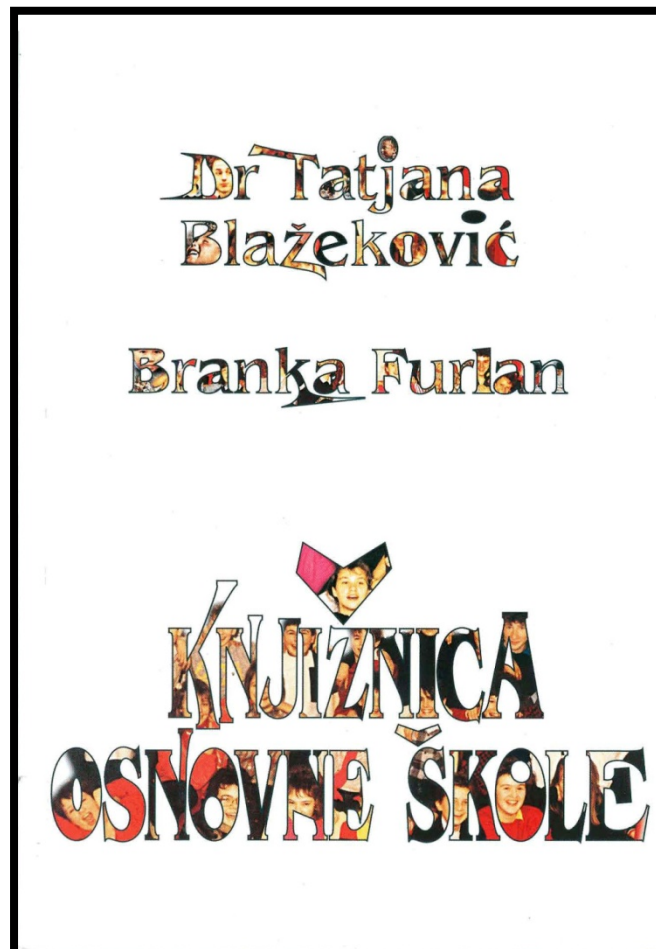
nike, učitelje, roditelje, knjižničare, posebno za autore školskih programa na obrazovnoj i odgojnoj razini.

Umjesto zaključka

Citiram: Ljubav prema radu u knjižnici najvažniji je element u njezinu razvoju; stručni ljudi koji poletno obavljaju svoj posao, koji vole knjigu i djecu, koji obavljaju raznovrsne pedagoške zadatke u radu s knjigom znatno će pridonijeti da knjižnice postanu bitan činitelj u modernizaciji nastave i da značajno utječu na odgoj i obrazovanje učenika.⁴

Doktorica Tatjana Blažeković – gospođa Tatjana zbog svojega je dugogodišnjeg zauzimanja za ostvarivanje programa razvoja školskih knjižnica kroz predani, stručni i znanstveni rad te edukaciju velikog broja školskih knjižničara u Hrvatskoj, promičući temelje knjižnične i informacijske djelatnosti, otišla u legendu 2. studenoga 2011. godine na zagrebačkom groblju Mirogoj.

⁴ Isto.

Literatura

1. Blažeković, Tatjana; Furlan, Branka. Knjižnica osnovne škole / uredila Veronika Čelić-Tica. Zagreb: Nacionalna i sveučilišna biblioteka, 1993.
2. Prikaz popisa poslova i zadataka stručnih suradnika razvojne pedagoške službe. //Delegatski bilten. Zagreb: SIZ odgoja i osnovnog obrazovanja (posebno izdanje), 1986. Str. 191-198.
3. Standard za rad školskih knjižnica kao bibliotečno-informacijskih centara u organizacijama odgoja i osnovnog obrazovanja.//Vjesnik bibliotekara Hrvatske 29, 1-4 (1986). Str. 208-217.